

Vonzóan, érdekesen ajánljuk a József Attila mozgalom könyveit

A MAGYAR IRODALOM nagyszerű alkotásai, Balassi és Csokonai versei, a virágénekek és a kuruc dalok közül kevésebb maradt volna ránk, ha nem léttek volna az irodalomnak olyan lelkes barátai, akik arra vállalkoztak, hogy lemásolják és énekelve terjesszék őket.

Ma lényegesen fejlettebb módszerekkel tudjuk közkinccsé tenni az irodalmat. A könyvek korszerű előállítására mellett a művelődéspolitikai ezernyi más eszköze áll az irodalom terjesztésének szolgálatában. Nem kétséges azonban, hogy a legjobb módszer máig is a személyes ajánlás maradt, a meggyőző rábeszélés a könyv olvasására. Ehhez a régi módszerhez kell az új technikai lehetőségeket felhasználni. A személyes ajánlásnak, a rábeszélésnek alapja viszont az, hogy az ajánló az irodalom lelkes barátja legyen, maga is olvasson. Olyan hittel kell képviselni az irodalom ügyét, mint a Balassit és Csokonait másoló deákoknak, a virágénekek és kuruc dalok ismeretlen megőrzőinek. Elsősorban könyvtárosaink feladata, hogy ezen a módon terjesszék az irodalom szeretét, megszerezzék az embereket a legnemesebb időtöltésnek, az olvasásnak.

A József Attila olvasómozgalom a könyvtáros nagy vizsgálója is. Be kell bizonyítani, hogy irodalomszeretete képes másokat is magával ragadni, a könyvek barátjává tenni olyanokat, akik azelőtt, — ezernyi okból — csak elvétve, alkalmadtán vettek kezükbe könyvet.

JÓZSEF ATTILA VÁLOGATOTT VERSEI az első kötelező olvasmány a bronzfokozat elnyeréséhez. A könyvtáros dolga itt nem nehéz. József Attila nevével már mindenki találkozott, ha másutt nem, az általános iskolai tankönyvben, ünnepélyen, a rádióban. *A Mama*, az *Altató*, a *Medvetánc* után fiataljaink élmenye *A város peremén*, *A külvárosi éj*, a *Munkások*, a *Hazám* és a többi nagy költemény. A könyvtárosnak arra kell rábeszélnie olvasóit, hogy a verseket nem csak hallgatni kell, nem csak kötelező feladatként olvasni, vagy megtanulni, hanem állandóan forgatni, új és új szépségeket keresni és találni bennük. El kell mondani a mozgalomban résztvevőknek, hogy József Attila versei apáik harcos korát tükrözik, bátor szókimondásukkal, gyönyörű képekkel „levegőt” jelentettek egy harcos nemzedéknek. Kifejezik a mi érzéseinket is, úgy, ahogy azt mi soha nem tudnánk kimondani. Ez minden költészet legfőbb értelme.

NYIKOLÁJ OSZTROVSZKIJ: AZ ACÉLT MEGEDZIK c. regénye a második kötelező olvasmány. Nincs olyan fiatal, akit ne érdekelne, hogyan éltek esztendőkkkel, vagy évtizedekkel ezelőtt kortársai. Ezt az érdeklődést is felhasználhatjuk, amikor Osztrovszkij művét ajánljuk nekik. Elmondhatjuk, hogy a szerző nem volt író, a forradalom és a szocializmus építésének harcosa volt, s csak miután megvakult és mozgásképtelenné vált, kezdett el írni, hogy élettapasztalatait átadja a komszomolistáknak. S milyen tapasztalatai voltak Osztrovszkij-Pável Korcsaginnak! Sanyarú gyermekkor után, tizennégy éves korában már együtt harcolt a vörös lovasokkal, a polgárháború után éhezve, fáva dolgozott az újjáépítésnél, életét kockáztatva küzdött a politikai rendőrségen a nép ellenségei ellen. Győzzük meg a fiatal olvasókat, hogy azért nagy és értékes olvasmány ez a regény, mert Korcsagin teljes emberi fejlődését mutatja be. Küzdelmes életében neki is vannak apró sérelmei, bánatai, ő is szerelmes, néha már ő is úgy érzi, hogy reménytelen a harc, élete végén kínzó betegség győtri. De minden érzését alá tudja rendelni a közösség érdekeinek. Tudja, hogy vele van a szabadságáért és jobb életéért küzdő nép, s a harc vezetője, a párt. Ez ad neki erőt. Megszervezi a Komszomolt, hogy minden fiatal harcos érezze, tartozik valahová, együtt van az egy célért küzdő társaival. Ebben a közösségben nem különleges Korcsagin sorsa, ezer és ezer hasonló gondolkodású, hasonló lelkierejű és a győzelemben hasonlóan bízó, egyszerű emberből lett hős veszi körül.

MÓRICZ ZSIGMOND ÁRVÁCSKAJA megindító olvasmány. Vagy hűz esztendővel ezelőtt történt, amit elmond, Magyarországon, s olyan, mintha évszázadok választanának el tőle. Árvácskát, az elhagyott kislányt az állam veszi gondjaiba. Gondoskodása abból áll, hogy hol ehhez, hol ahhoz a parasztcsaládhoz küldi a kis „államit”, akit mindenütt kihasználnak, egész nap dolgoztatnak, lelkileg és testileg gyötörnek, de akihez soha senki nem szól emberi hangon. A diákokthozok, ipari tanuló otthonok, intézetek mai fiatal lakói már csak regényekből, s az idősebbek történeteiből hallanak erről az elmúlt világról. Árvácska története oly egyszerűen, oly szépen van megírva, mint egy mese. Mint egy nagyon szomorú mese, okulásul a mai, sokkal jobb világban élő gyermekeknek.

ILLÉS BÉLA KÁRPÁTI RAPSZÓDIA c. regényét is ajánljuk. Beszéljünk arról, hogy az írók a saját életrajzuk nyersanyagából hogyan tudnak kitűnő, hiteles regényeket formálni. A Kárpáti rapszódia hőse, a jómódú úrigyerekből harcos kommunistává formálódó Bálint Géza élete nagyon sok vonásban egyezik az író életével. A háromrészes történet jelentős vonzóereje kiváló stílusa is. Illés minden méltatója kiemeli, hogy az író folytatója Mikszáth közvetlen, meleghangú elbeszélő módjának. A Kárpáti rapszódia leendő olvasóinak elmondhatjuk, hogy úgy érzi majd, mellette ül az író és meséli neki a fordulatos történetet, amelyben derűs, vidám részletek váltakoznak a nyomor és a szenvedés rajzaival, forradalmi hősök mellett megismerkedünk az elnyomók nevetséges és gyűlöletes alakjaival is. Járunk kárpátaljai kisvárosokban, az 1910-es évek Budapestjén, ugyanakkor eldugott kis hegyi falvakban és a Kárpátok végtelen fenyveserdeiben is. Történelmi és politikai fogalmak: osztályharc, nemzetiségi kérdés, kizsákmányolás, sztrájk, munkásöntudat stb. válnak a regényben, mint történelmi képeskönyvben szemléletessé és világosan érthetővé az olvasónak.

DICKENS COPPERFIELD DÁVIDJÁT nem nehéz ajánlani. Be kell mutatnunk Dickenst, Petőfi, Arany, Vörösmarty és Eötvös kortársát, aki a háborúktól régen nem sújtott „gazdag” Angliában élt és alkotott. Az angol polgárság gazdagságát, többek között a kegyetlen, gyilkos gyarmatosításnak, s a munkások, — köztük 12—16 óráig dolgoztatott kisgyermek — kíméletlen kizsákmányolásának köszönhetette. A szegény emberek elképzelhetetlen nyomorban éltek. Dickens a szegények mellé állt; regényeivel javítani akart sorsukon. A kis Dávid sorsán is azt példázza, hogy a polgárok csak addig foglalkoznak valakivel, amíg hasznot tudnak belőlük húzni. Szeretetet, emberséges bánásmódot nem lehet tőlük várni. Pénzt szereznek a házasság útján, a törvények csúrés-csavarásával, gyerekek dolgoztatásával, sőt még iskolák fenntartásával is, ahol nem tanítanak semmit, csak a tandíjat vágják zsebre. A szegény emberek fogják pártját a kegyetlen mostohaapjától elűzött kis Dávidnak. Tőlük kap szeretetet, megértést. Ki kell emelni, hogy Dickens olyan szépen, meghatóan és szemléletesen ír, mintha egy jó filmet néznénk.

JULIUS FUCIK ÜZENET AZ ÉLŐKNEK c. írása majd száz esztendővel később készült. Ez a könyv nem regény, de meg kell szeretetnünk azokkal az olvasókkal is, akik irodalom alatt első-sorban regényt értenek. A német fasisz-

ták által 1943-ban kivégzett Fucik, ha akarta volna, sem tudta volna művét regénnyé feldolgozni. Hiszen ezeket a jegyzeteket a börtönben írta, emberséges örök csempésztek ki, bátor kommunisták rejtegették. Fucik könyve napló, s a napló komoly irodalmi műfaj, vallomás élményekről, gondolatokról. Fucikot, a cseh kommunisták egyik vezetőjét megkínózták, de a párt eszméibe vetett hite nem rendült meg. Naplójában nemcsak magáról beszél, beszámol a börtön életéről, a többi hős, halálra váró kommunistáról, s az elállatiasodott fasisztákról. Egy igazi hős utolsó gondolataival találkozhatunk könyvének lapjain. Utolsó sorai jelszóvá válták: *Emberek, szerettek titeket. Legyetek éberek!*

ALEKSZEJ TOLSZTOJ A KENYÉR c. műve azért ajánlható könnyen kezdő olvasónak, mert közvetlen kapcsolódik sok történelmi ismeretéhez. Elmondhatjuk, hogy e könyvben a regényhősök Lenin, Sztálin, Vorosilov. Egészen közelről ismerjük meg őket a történet folyamán. Minden kitalált regénynél izgalmasabb, hogy küzdenek a fiatal Szovjetország vezetői és harcosai a forradalom után a békéért, az ország kenyerének biztosításáért, az ellenforradalom leveréséért. A nagy író emberformáló képessége, a legmagasabb vezetőktől a közkatonaig terjedő rajza biztosítja, hogy sohasem érezzük azt, mintha oktatási anyagot tartanánk a kezünkben. Igazi regény Tolsztoj műve.

AZ EZERSZÍNŰ MAGYARORSZÁG a legtöbbek által élvezhető mű az ismeretterjesztő anyagból. Ki ne szeretne utazni, messi vidékeket látni! Ezzel a könyvvel pedig beutazhatjuk egész hazánkat. A könyvnek nincsen története, minden vidékre más-más író hív el magával. Nem kell egyhuzamban kiolvasni, előbb a lakóhelyhez közel eső vidéket érdemes megkeresni a *Homokvilág*-ban, vagy a *napnyugati végeken*. Ezekhez mindenkinél közvetlen élmény is kapcsolódik. Később, apránként, térkép mellett olvassuk el a többi fejezetet. Olyan földrajzkiadvány ez, amelyet nem kell megtanulni, de amely minden új és régi érdekességet elmesél városokról, várakról, hegyekről, barlangokról, falvakról, erdőkről, bányákról. Hívjuk fel az olvasók figyelmét a sok szép rajzra, érdekes fényképre is. Az Ezerszínű Magyarország — édes hazánk.

A József Attila olvasómozgalom sikere szerény hozzájárulás ahhoz, hogy művelt, öntudatos állampolgárok éljenek és dolgozzanak ebben a hazában.

Marót Miklós
könyvtáros

"A KÖNYVESPOLCOKRA LECSAP VIDÁM CSAPATUNK: AGYUNKBA GYŰJTÜNK A BETŰR SÉRÉGET, GONDOLATOT VETÜNK ÉS ARATUNK."

[MAJAKÖNSZKIU]

A BRONZ FOKOZAT KÖNYVEI

AZ EZÜST FOKOZAT KÖNYVEI

**VEGYÉL RÉSZT
A DISZ
JOZSEF ATTILA
OLVASÓMOZGALMÁBAN**

JELENTKEZZ A DISZ ALAPSZERVEZETBEN ÉS A KÖNYVTÁRBAN

Kiadás mintaterv a József Attila olvasómozgalom népszerűsítéséről. A bronz- és ezüst fokozat könyvei külön-külön is elhelyezhetők a táblákon, illetve a táblákon.